

Sú tradiční katolíci skutočne pyšní?

Branislav Michalka

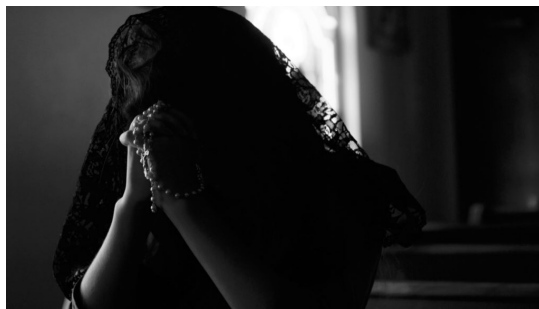
1. apríla 2023   ✝ Cirkev Spoločnosť ✝ Komentár

Posudzovanie tradičných katolíkov tými, čo údajne neposudzujú

Obvinenie z pýchy býva najčastejšou formou výhrady voči katolíkom, ktorí lipnú na zachovávaní tradičných foriem zbožnosti, tak ako boli tieto zachovávané až do 60. rokov 20. storočia v Cirkvi. Vzhľadom na to, že väčšina súčasných katolíkov sa týchto foriem vzdala, na pokyn hierarchie, bývajú katolíci oddaní tradičným formám zbožnosti obviňovaní z neposlušnosti, svojvôle a vzbury.

To sú skutky, ktoré katolícka teológia pripisuje diablovej – otcovej vzbury. Za ich koreň je považovaná diabolská pýcha, ktorá nestrpí nad sebou nadriadeného, búri sa a chce presadzovať svoju vôľu. Z podobnej pýchy sú obviňovaní aj tradiční katolíci. Ich lipnutie na dodržiavaní pravidiel, postupov a foriem, ktoré dnešná Cirkev, prispôsobujúca sa modernej dobe, už považuje za zastarané a prekonané, je vnímané modernými katolíkmi ako rozmar dieťaťa, ktoré ľudovo povedané: už nevie čo od dobroty. A preto vymýšľa a hľadá si niečo na väčšie pobavenie a zvýraznenie svojho ega.

Zdroj: Wallpaper Flare

Tento výklad správania sa tradičných katolíkov by bez problémov obstál v nehybnom prostredí Platónových ideí. Tam pýcha „ako taká“ nemá minulosť ani budúcnosť a stojí nehybne oproti pokore a poslušnosti, ako nemenné opozitum. Akonáhle však vstúpime do dejín, do sveta pohyblivého, stáva sa určovanie nositeľov pýchy a svojvôle otázkou kauzality procesu. Pri určovaní toho, kto je pyšný a kto nie, kto koná svojvoľne a kto v pokore, je nutné vrátiť sa do minulosti – k prameňom vzbury. A po spoznaní prvotného vzbúrenca môžeme určiť, kde skutočne spočíva pýcha a svojvôľa, kto je vzbúrenec a kto len reaguje na vzburu.

Akú pokoru hľadáme?

Najprv však uveďme základný rámec sporu, pri ktorom sa stretáva interpretácia pojmu pokory u tradičných katolíkov a u katolíckych modernistov, ktorí sa dnes transformovali z bývalej opozície na vládnucu vrstvu v Cirkvi. Kým tradiční katolíci pod pokorou rozumejú podriaďovanie sa nejakej sume pravidiel, ktorú Cirkev zhromaždila za 2000 rokov existencie do homogénneho celku a rešpektovanie jej nadradenosti nad osobnou vôľou, moderní katolíci rozumejú v praxi pod pokorou podriadenie sa vôli nadriadeného, ktorý je momentálne pri moci. Tento nadriadený má v ich očiach právo a moc meniť pravidlá, bez ohľadu na

tradičnú požiadavku homogenity pravidiel.

V očiach moderných katolíkov je teda každý kto poukazuje na rozpor medzi tradičnými pravidlami a vôľou súčasného nadriadeného, každý kto sa odmieta vzdať tradičných pravidiel, aby poslúchol vôľu nadriadeného, každý kto individuálne zachováva tieto pravidlá v rozpore s vôľou nadriadených, pyšným vzbúrencom.

Je ním však naozaj? Pokiaľ použijeme metódu hľadania prvého vzbúrenca, ako pôvodcu situácie, v ktorej dochádza k narušeniu jednoznačnosti a zrejmosti toho: kto je a kto nie je pyšný vzbúrenec, nebude sa tradičný katolík javiť až takým pyšným a svojvoľným a katolík moderný až takým poslušným a pokorným. Veci totiž sú uchovávané vo svojej existencii silami, ktoré stáli na ich počiatku. Pokiaľ však stála na počiatku tých, ktorí dnes kážu pokoru vzbura, akým právom kážu o pokore?

Genéza svojvôle

V 50. rokoch 20. storočia predstavovala katolícka Cirkev arénu, v ktorej spolu zápasil modernizmus odsúdený pápežmi 19. a 20. storočia, s obhajcami katolíckej tradície. Obhajcovia katolíckej tradície vtedy boli ešte pri moci (viac či menej) a oprávnené obviňovali modernistov z pýchy a vzbury.

Modernisti ako Alfred Loisy, Henri de Lubac, Teilhard de Chardin, Pius Parsch, Yves Congar, Karl Rahner a ďalší totiž spochybňovali tisícročné pravidlá. Cirkev reagovala zákazom a cenzúrou ich diel. Ich správanie bolo jednoznačným prejavom vzbury. Nie voči konkrétnym osobám a ich vôli, ale voči nemenej sume pravidiel. Cirkev pred rokom 1962 to takto jednoznačne vyhodnotila.

Zástancom týchto ideí, ktoré požadovali revíziu dovtedy nemenných pravidiel, sa ich podarilo v roku 1962 preniesť z podzemia na koncil. Táto vzbura mala viditeľnú a jednoznačne identifikovateľnú podobu, ktorú nemožno interpretovať inak, než ako odpor voči pravidlám a nariadeniam: na začiatku koncilu predstavitelia modernistickej opozície odmietli vôľu pápeža a jeho spolupracovníkov, ktorí pripravovali niekoľko rokov schému, na základe ktorých mal koncil rokovať, ako aj pravidlá konania, priebehu a zasadania koncilu, podľa ktorých mal koncil prebiehať.

Nech už bol následne výsledok rozporu medzi modernistami a tradicionalistami akýmkoľvek kompromisom, duch vzbury voči nemenným pravidlám sa odvtedy stal dominantným prvkom v Cirkvi.

Vzbúrenec kričí: Chyťte vzbúrenca

Ešte počas prechodného obdobia medzi vzbúrou a etablovaním, približne do konca 60. rokov, si uchoval duch modernistickej vzbury svoju revolučnú rétoriku. Keď sa však definitívne etabloval, začal pracovať s pojmom, ktorý predtým neznášal zo všetkého najviac – s poslušnosťou.

Vznikla paradoxná, a keby sa netýkala najvážnejších vecí ľudstva, možno povedať aj komická situácia: tí, ktorí reprezentovali ideu vzbury voči nemennému poriadku a teda ideu neposlušnosti, začali odrazu nabádať zástancov tradície k poslušnosti a obviňovať ich z jej porušovania. V podstate sa pred našimi očami odohrával proces typický pre všetky moderné revolúcie – po etablovaní sa revolucionári stávajú oporou poslušnosti a poriadku. Toho svojho, samozrejme...

Zdroj: Wallpaper Flare

Táto dvojitvárnosť je kľúčom k pochopeniu celého procesu. Je to „ich“ nový revolučný poriadok, voči ktorému sa dožadujú poslušnosti, ktorá však bola Cirkvou ustanovená nie vo vzťahu k novému revolučnému poriadku, ale vo vzťahu k nemenným pravidlám. Túto poslušnosť revolucionári zbavili dejinnej príťaže, čiže tradície, a postavili ju do nehybného sveta ideí, kde figuruje ako nehybná hodnota, bez ohľadu na udalosti. Potom ju následne preniesli zo sveta nehybného späť do konkrétneho sveta dneška, v ktorom sa už ale nikto nepýta na to, čo bolo predtým.

Efektívnosť tohto triku spočíva, ako pri každej polopravde, v tom, že žiadny katolík nebude spochybňovať v rovine ideí nehybnosť a nemennosť pojmu poslušnosti, čiže to, že ide o cnosť. Preto akonáhle sa má rozhodnúť medzi poslušnosťou a neposlušnosťou, volí si poslušnosť. No a keďže minulosť nepozná, tak netuší, že túto poslušnosť od neho vyžadujú reprezentanti ideí, v ktorých práve poslušnosť nefigurovala ešte pred rokom 1962, ako príliš úctyhodná cnosť.

Takáto slepá poslušnosť, ktorá nevie a nechce vedieť, že ju vyžadujú reprezentanti bývalej (ale kontinuálne pretrvávajúcej) neposlušnosti, sa stáva nakoniec poslušnosťou pre poslušnosť. Postupne stráca rámec pravidiel (keďže tie sa neustále menia), ktoré predtým zdôvodňovali jej existenciu, až nakoniec zostáva poslušnosť cnosťou za akýchkoľvek okolností. Čiže aj poslušnosťou voči vzbure.

Pod lupou covidu

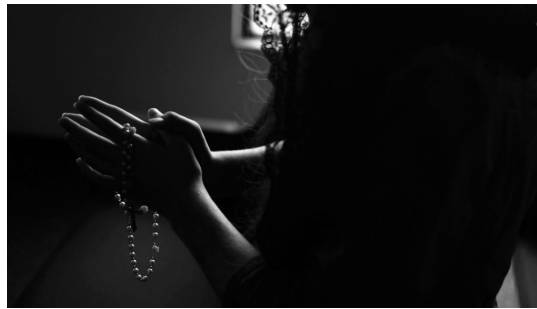
Tento paradox sa markantne prejavil počas covidovej hystérie. Tá radikálne poznačila cirkevný život a preniesla požiadavku poslušnosti do tak absurdnej polohy, že sa jej absurdnosť začala javiť ako zrejma aj menej kritickým pozorovateľom. Duch tejto tzv. poslušnosti sa totiž, ako sa vraví „odtrhol z reťaze“ a ukázal svoju pravú tvár. Kňazi nielenže prijali za svoju revolučnú agendu štátu a nadnárodných korporácií, ale dožadovali sa jej plnenia dokonca v rozpore s lokálnymi ustanoveniami biskupov.

V bezhraničnom uplatňovaní svojej moci a svojvôle, ktoré si zdôvodňovali fanatickým bojovým zápalom za priehľadne nafúknuté sekulárne hygienické opatrenia, sa dopúšťali prechmatov, ktoré vzbudzovali u veriacich zúfalstvo, beznádej a zdesenie. Napriek oficiálnemu príkazu biskupov, že veriaci, ktorí odmietajú prijímať Božie Telo na ruku, majú byť pripustení k tradičnému prijímaniu do úst, im títo „milovníci poslušnosti“ odmietali prijímanie poskytnúť, vyhrážali sa im, zavádzali ich, verejne ich ponížovali, odmietali ich vpúšťať do kostolov, štvli proti nim zvyšok veriacich a označovali ich paradoxne za pyšných a neposlušných.

Rovnako sa darilo (a stále darí) veriacim, ktorí chcú prijímať Božie Telo poklačiačky. Napriek tomu, že na to majú právo zaručené samotným Rímom, sú arogantne pred všetkými veriacimi vyzývaní, aby vstali, často s

dodatkom, že inak prijímanie nedostanú! Ich konanie je označované za prejav pýchy, egoistického „predvádzania sa“ a neposlušnosti.

A opäť stojíme pred dichotómiou poslušnosť – neposlušnosť a jej rôznymi interpretáciami. Pre tradičného katolíka je poslušnosťou dodržiavanie ľuďom nadradených pravidiel tradičnej úcty, tak ako ich Cirkev zhromaždila počas stáročí. Pre katolíka moderného je poslušnosťou podriadenie sa vôli pastiera a kolektívu, ktorí považujú tradičnú úctu za „predvádzanie sa“ a „povyšovanie sa“ nad kolektív. Vidíme tu názorne, ako etablovaná vzburá proti tradícii, ktorá nadobudla kolektívny charakter, už nedokáže, nepoznajúc dejinné súvislosti, kontinuitu a tradíciu, vnímať lipnutie na tejto tradícii inak, než v intenciách moderného sekulárneho uvažovania – ako exhibicionizmus.

Zdroj: Wallpaper Flare

Exhibicionizmus alebo odvaha byť pokorný voči Bohu a nie ľuďom?

Je to logické, pretože predstava toho, žeby pravidlá boli nemenné a nadradené sa pomaly z Cirkvi vytráca. Zostáva len trojčlenka: individuum, kolektív a pastier. Keďže po vz bure pastierov, ktorí ňou vlastne spochybnili nadradenosť pravidiel nad sebou a po odsunutí starých pravidiel do minulosti, nastal zmätok, stal sa jediným oporným bodom – pastier. A to aj keď koná v rozpore s pravidlami. On určí čo je, a čo nie je poslušnosťou. Bez ohľadu na to, čo bolo písané a čo predstavovalo právo.

Kolektív teda nepripisuje individuálnemu konaniu kľačiaceho katolíka vyššiu legitimitu, pretože vyššiu legitimitu okrem rozhodnutia konkrétneho pastiera ani nepozná. Hľadať legitimitu, ktorej by podliehal aj pastier, ktorá tu bola pred pastierom a je na ňom nezávislá, je pre radového veriaceho prejavom neposlušnosti. Musí preto nerešpektovanie nového kolektívneho zvyku (prameniaceho zo zabudnutej vzbury), interpretovať v medziach svetského uvažovania, ako prejav pýchy a exhibicionizmu.

Podobne je hodnotené aj lipnutie na tradičnej sv. omši, na starých obradoch, a najnovšie aj na tradičnej morálke, ktorej prežívanie v modernej Cirkvi ešte trvalo najdlhšie. Teraz sa však táto morálka mení pred očami tých, ktorí ešte pred 20 rokmi počúvali z úst predchádzajúcich pastierov hlásanie diametrálne odlišnej doktríny v oblasti pohlavného života, manželstva, vzťahu človeka a prírody, ale aj takých nemenných vecí, ako je legitimita trestu smrti.

Všetky individuálne prejavy tradičnej zbožnosti a morálky sú vnímané ako vzburá voči spoločenstvu a pastierom. O vz bure spoločenstva a pastierov voči nemenným pravidlám nikto nehovorí. Konanie podľa nemenných pravidiel tak nadobúda v očiach kolektívu individualistický charakter, bez kontextu s transcendentným pozadím, podobne ako počas sekulárnych revolúcií. Vzniká tak podivuhodná podoba hodnotenia „individualistického“ neplnenie revolučných pravidiel v ľavicových totalitných režimoch a v

modernom kolektíve veriacich. V prvom prípade bol dôvod sekulárneho výkladu logicky spôsobený nevierou komunistov v transcendentnú realitu. A v prípade kolektívu veriacich...?!

Pokorná pýcha?

Na záver, po predostretí základného paradoxu medzi pohrdaním poslušnosťou prvotnými vzbúrencami a jej terajším vyžadovaním tými istými, môžeme ešte konštatovať jeden paradox. Pri obviňovaní tradičných katolíkov z túžby „predvádzať sa“ dochádza ku komickému efektu: tradiční katolíci sú väčšinou mimoriadne plachí až introvertní ľudia, ktorí pri plnení toho, čo považujú za svoju povinnosť voči Bohu, zažívajú skutočné muky.

Citlivo vnímajú pohľady uprené na nich, keď s roztrasenými kolenami kráčajú davom pre Božie Telo, aby si v zúfalom očakávaní klakli pred kňazom. Nemôžu si však pomôcť, milujú Boha viac ako ľudí a rozum im hovorí, že to, čo Cirkev hlásala, konala a prikazovala konať 2000 rokov k ucteniu Boha, nemôže byť predsa zlé len preto, že sa na tom teraz kolektív s pastiermi zhodli.

Po prípadnom odmietnutí odchádzajú ponížení a zdeptaní arénou posmešných pohľadov, ležérne stojacich a ešte ležérnejšie ustrojených moderných katolíkov, aby doma alebo priamo v kostolnej lavici ticho plakali. Je toto pýcha? Kiež by sme takúto „pýchu“ mali všetci.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/su-tradicni-katolici-skutocne-pysni/>